

Rolnummer 4255
Arrest nr. 9/2008 van 17 januari 2008

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 82 van de faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals vervangen bij artikel 29 van de wet van 4 september 2002, gesteld door de Vrederechter van het vierde kanton Gent.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en M. Melchior, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, E. Derycke en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 26 juni 2007 in zake de vzw « Algemeen Ziekenhuis St. Lucas en Volkskliniek » tegen Nancy Stadeus, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 3 juli 2007, heeft de Vrederechter van het vierde kanton Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 82 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals vervangen door artikel 29 van de wet van 4 september 2002 tot wijziging van de Faillissementswet van 8 augustus 1997, het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van vennootschappen, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft niet de gevolgen van de verschoonbaarheid dienen te ondergaan, terwijl de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van de persoon van de gefailleerde zelf de gevolgen van de verschoonbaarheid wel dienen te ondergaan ? ».

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 20 november 2007 :

- is verschenen : Mr. E. Jacobowitz, tevens *loco* Mr. P. De Maeyer, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

N. Stadeus werd failliet en vervolgens verschoonbaar verklaard. De vzw « Algemeen Ziekenhuis St. Lucas en Volkskliniek » vordert de betaling van een aantal facturen voor verstrekte diensten van opname en verpleging. N. Stadeus is van oordeel dat zij niet gehouden is tot betaling van de facturen die van vóór het faillissement dateren. Het ziekenhuis voert echter aan dat de geneeskundige verstrekkingen van persoonlijke aard zijn en niets uit te staan hebben met de handelsschulden die tot het faillissement hebben geleid.

De Vrederechter oordeelt dat in een faillissement niet enkel handelsschulden, maar ook privéschulden worden opgenomen. Hij stelt vast dat de wet in twee uitzonderingen op de verschoonbaarheid heeft voorzien : de onderhoudsschulden van de gefailleerde natuurlijke persoon en de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft. Volgens het ziekenhuis strekt die laatste uitzondering ertoe de fysieke integriteit te beschermen en kunnen de kosten tot herstel van de fysieke integriteit niet oninbaar worden gemaakt door de verschoonbaarheid.

Op verzoek van het ziekenhuis stelt de Vrederechter, alvorens uitspraak te doen, de hiervoor aangehaalde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Volgens de Ministerraad heeft de vergelijking betrekking op de categorie van gefailleerde schuldenaars van schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft, enerzijds, en de categorie van gefailleerde schuldenaars van schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van de persoon van de gefailleerde zelf, anderzijds. De schuldenaars van de eerste categorie ondervinden geen gevolgen van de verschoonbaarheid en hun schulden gaan dus niet teniet, terwijl de schuldenaars van de tweede categorie wel de gevolgen van de verschoonbaarheid genieten en dienvolgens niets meer verschuldigd zijn.

De Ministerraad meent dat de voormelde categorieën vergelijkbaar zijn en dat het verschil in behandeling op een objectief criterium berust.

A.2. Uit de parlementaire voorbereiding leidt de Ministerraad af dat de wetgever op beperkende wijze een aantal nefaste gevolgen van de verschoonbaarheid voor bepaalde schuldeisers heeft willen vermijden, namelijk voor de slachtoffers van een onrechtmatige daad begaan door de gefailleerde. Hij meent dat het door de wetgever gemaakte onderscheid verantwoord is in het licht van die legitieme doelstelling en geen kennelijk onevenredige gevolgen teweegbrengt. Meer bepaald is het volgens de Ministerraad niet onevenredig dat de wetgever de gevolgen van de verschoonbaarheid enkel ten aanzien van bepaalde categorieën heeft getemperd. Het gaat *in casu* om schade aan de schuldenaar zelf en niet aan een derde-slachtoffer en bovendien staat de schuldeiser in kwestie, het ziekenhuis, niet in een positie van afhankelijkheid ten aanzien van de schuldenaar.

De Ministerraad verzoekt het Hof de prejudiciële vraag ontkennend te beantwoorden.

- B -

B.1. Artikel 82, derde lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals gewijzigd bij de wet van 4 september 2002, bepaalt :

« De verschoonbaarheid heeft noch gevolgen voor de onderhoudsschulden, noch voor de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft ».

B.2. De bepaling maakt deel uit van de faillissementswetgeving, die in essentie ertoe strekt een billijk evenwicht tot stand te brengen tussen de belangen van de schuldenaar en de belangen van de schuldeisers.

De verklaring van verschoonbaarheid vormt voor de gefailleerde een gunstmaatregel die hem in staat stelt zijn activiteiten op een aangezuiverde basis te hervatten, en zulks niet alleen in zijn belang maar ook in het belang van zijn schuldeisers of sommigen onder hen die belang erbij kunnen hebben dat hun schuldenaar zijn activiteiten op een dergelijke basis hervat, waarbij het voortzetten van een handels- of industriële activiteit bovendien het algemeen belang kan dienen (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/1, pp. 35 en 36).

De wetgever, die van oordeel is dat « de mogelijkheid tot herstel [...] utopisch [blijft] indien [de gefailleerde] de last van het passief moet blijven dragen », heeft gemeend dat « het [...] immers niet te verantwoorden [is] dat het in gebreke blijven van de schuldenaar als gevolg van omstandigheden waarvan hij het slachtoffer is, hem verhindert andere activiteiten te verrichten » (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/13, p. 50).

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever « op een evenwichtige wijze rekening [heeft willen] houden met de gecombineerde belangen van de gefailleerde zelf, van de schuldeisers, de werknemers en de economie in zijn geheel » en voor een menselijke regeling heeft willen zorgen die de rechten van alle betrokken partijen in acht neemt (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/13, p. 29).

Met de wet van 4 september 2002 tot wijziging van de faillissementswet van 8 augustus 1997, het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van vennootschappen heeft de wetgever beoogd met nog meer doeltreffendheid de oorspronkelijke doelstellingen te bereiken (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50-1132/001, p. 1).

B.3. De wet van 4 september 2002 heeft met name twee schulden uitgesloten van de verschoonbaarheid : de onderhoudsschulden en de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van een persoon waaraan de gefailleerde schuld heeft.

De verwijzende rechter wenst van het Hof te vernemen of het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden doordat de schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van de schade verbonden aan het overlijden of aan de aantasting van de lichamelijke integriteit van de

persoon van de gefailleerde zelf, de gevolgen van de verschoonbaarheid wel dienen te ondergaan.

Uit de gegevens van de zaak blijkt meer bepaald dat twee categorieën van schuldeisers verschillend zouden worden behandeld: de schuldeisers met een schuldvordering voor de vergoeding van lichamelijke schade die door de gefailleerde werd veroorzaakt, enerzijds, en de schuldeisers met een schuldvordering voor de vergoeding van medische diensten die door een ziekenhuis aan de gefailleerde werden verstrekt, anderzijds.

B.4. Wanneer de wetgever, in het bijzonder in economische aangelegenheden, oordeelt het belang van de schuldeisers te moeten opofferen in het voordeel van bepaalde categorieën van schuldenaars, past die maatregel in het geheel van het economisch en sociaal beleid dat hij wil voeren. Het Hof zou de verschillen in behandeling die het gevolg zijn van de beleidskeuzen die hij heeft gemaakt, alleen kunnen afkeuren indien die beleidskeuzen klaarblijkelijk onredelijk zouden zijn.

B.5. De uitsluiting van de verschoonbaarheid van bepaalde categorieën van schulden past in het billijk evenwicht dat de wetgever heeft beoogd tot stand te brengen tussen de belangen van de schuldenaar en de belangen van de schuldeisers. Met de in het geding zijnde bepaling heeft hij ervoor gezorgd dat de schuldeisers ten aanzien van wie de gefailleerde een onderhoudsschuld heeft of die recht hebben op de vergoeding van lichamelijke schade, veroorzaakt door de gefailleerde, niet door diens verschoonbaarheid worden gehinderd bij de afdwinging van hun schuldvordering. Hij heeft daarmee een categorie van personen willen beschermen die hij *prima facie* kwetsbaarder acht dan andere schuldeisers.

B.6. Teneinde het doel van de verschoonbaarheid niet in het gedrang te brengen, vermocht de wetgever de uitsluiting tot bepaalde behartigenswaardige categorieën van schulden te beperken. Het blijkt niet dat hij een onredelijke keuze heeft gemaakt of op buitensporige wijze afbreuk heeft gedaan aan de rechten van de schuldeisers door de schuldvorderingen voor de vergoeding van medische diensten die door een ziekenhuis aan de gefailleerde werden verstrekt, niet eveneens van de verschoonbaarheid uit te sluiten.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 82, derde lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals gewijzigd bij de wet van 4 september 2002, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, op de openbare terechtzitting van 17 januari 2008.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt